

Ćwiczenie 1.

1. Na tablicy/flipczarcie napisz hasło „solidaryzm społeczny” i poproś uczniów, aby w parach zastanowili się nad definicją. Po 5 minutach dyskusji poproś chętnych o odpowiedzi. Następnie sięgnijcie po definicję z encyklopedii lub Internetu.
2. Podziel uczniów losowo na grupy pięcioosobowe. Każdej grupie rozdaj markery i duży karton/flipczart. Poproś, aby w każdej grupie uczniowie przygotowali krótką infografikę pokazującą, gdzie mają do czynienia z solidaryzmem społecznym w swoim otoczeniu. Po 10 minutach poproś grupy o krótką prezentację prac.
3. Każdej grupie daj do wylosowania jedną z osób przedstawionych poniżej. Poproś, aby w grupie zorientowali się, w odniesieniu do swojej najbliższej okolicy, w odpowiedzi na pytanie: Od kogo, oprócz rodziny i przyjaciół mógłbyś/mogłabyś oczekiwać wsparcia gdybyś był/a:
 - Starszą osobą z problemami zdrowotnymi;
 - Bezrobotnym absolwentem studiów wyższych;
 - Młodą, samotną matką;
 - Uczniem liceum z wielodzietnej rodziny, który nie ma środków na płatne studia;
 - Niepełnosprawnym.
4. Podziel uczniów na grupy (losowo) 1, 2 i 3. Każdej z grup przydziel jeden z trzech materiałów pomocniczych nr 1, 2 i 3. Uczniowie mają 10 minut na zapoznanie się z materiałem, a następnie wypisanie w formie analizy SWOT zalet i wad solidaryzmu społecznego.

Materiał pomocniczy nr 1. Opieka medyczna

Zasady solidaryzmu społecznego

System ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce jest oparty na zasadzie solidaryzmu społecznego. Wynika z tego, że czynniki ryzyka (związane z wiekiem, stanem zdrowia, płcią itp.) są rozłożone na wszystkich ubezpieczonych, natomiast świadczenia dla osób o skrajnie złej sytuacji finansowej są finansowane z budżetu państwa. W ramach tej zasady jedna składka ubezpieczonego zapewnia prawo do świadczeń opieki zdrowotnej członkom rodziny.

Ubezpieczenie zdrowotne gwarantuje, że wszyscy ubezpieczeni – bez względu na wysokość opłacanej składki – otrzymują kompleksową pomoc medyczną w zależności od potrzeb zdrowotnych. Wszyscy mają równy dostęp do tych samych świadczeń opieki zdrowotnej. Składka jest naliczana proporcjonalnie do wysokości zarobków ubezpieczonego, nie odgrywają tu żadnej roli: wiek, płeć, przebyte choroby czy ryzyko zdrowotne związane z wykonywaną pracą lub uprawianymi sportami.

Źródło: strona Ministerstwa Zdrowia: <http://www.mz.gov.pl/system-ochrony-zdrowia/powszechno-ubezpieczenie-zdrowotne/zasady-solidaryzmu-spoecznego>

Materiał pomocniczy nr 2. Edukacja i polityka prorodzinna

O żłobkach, salowej i żonie Kulczyka:

http://wyborcza.pl/1,76842,9505582,Salowej_pomozemy_zonie_Kulczyka_nie.html

Przeczytaj projekt:

<https://www.edutuba.pl/files/dokument/15412/2007,%20Polityka%20prorodzinna%20w%20Polsce%20-%20problemy%20i%20rozwi%C5%82ania,%20Mateusz%20Dobrowolski.pdf>

Materiał pomocniczy nr 3. System emerytalny

O systemie emerytalnym i jego założeniach:

„Otóż wydaje mi się, że zmiany w obecnym systemie emerytalny są słuszne i sprawiedliwe. Obecny system nie buduje bowiem solidarności społecznej. Wprowadzając konta indywidualne zniszczono zasadę solidaryzmu społecznego polegającą na tym, że obecne pokolenia pracujących składają się na emerytów, po to, żeby zapewnić im godne życie i w przyszłości, nowe pokolenia będą składać się na nas pracujących dziś. Obecny system jest wynikiem neoliberalnego indywidualizmu i szerzącego się konsumeryzmu i niszczy poczucie obywatelskości rozumianej jako pewną współpracę i współodpowiedzialność za innych obywateli. W skrócie jego filozofia polega na tym, że każdy sam jest odpowiedzialny za siebie i co sobie uzbiera to będzie jego i nic więcej. Nie gwarantuje on też godnych emerytur i nie ma co ukrywać, napełnia kieszenie tylko i wyłącznie właścicielom OFE oraz prezesom i członkom zarządu. Tym bardziej, że dochody OFE nie są zależne od ich wyników, czyli od tego, jakie zyski wypracowały dla przyszłych emerytów, ale z samej obsługi kont. Tak więc powrót do tradycyjnego systemu przywróciłby zasadę solidaryzmu społecznego i w pewnym sensie przywróciłby sprawiedliwość.”

Źródło:

http://www.tokfm.pl/blogi/marsylianka/2013/08/ofe_umowa_spoleczna_i_zasada_solidaryzmu_spolecznego/1?b=1&order=najnowsze

Filmy ZUS o systemie ubezpieczeń społecznych:

<https://www.youtube.com/watch?v=XLxRcC6VUn0&list=PLEwYh3FQu95p-C2NZlQXU0MRYpMe19UxN&index=4>

<https://www.youtube.com/watch?v=zVPM7a-RZHw&index=2&list=PLEwYh3FQu95p-C2NZlQXU0MRYpMe19UxN>

Ćwiczenie 2.

Przedstaw uczniom tekst 21 postulatów.

Żądania strajkujących załóg reprezentowanych przez Międzyzakładowy Komitet Strajkowy były następujące:

1. Akceptacja niezależnych od partii i pracodawców wolnych związków zawodowych, wynikająca z ratyfikowanej przez PRL Konwencji nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej wolności związkowych.
2. Zagwarantowanie prawa do strajku oraz bezpieczeństwa strajkującym i osobom wspomagającym.
3. Przestrzegać zagwarantowaną w Konstytucji PRL wolność słowa, druku, publikacji, a tym samym nie represjonować niezależnych wydawnictw oraz udostępnić środki masowego przekazu dla przedstawicieli wszystkich wyznań.
4. a) przywrócić do poprzednich praw: – ludzi zwolnionych z pracy po strajkach w 1970 i 1976, – studentów wydalonych z uczelni za przekonania,
b) zwolnić wszystkich więźniów politycznych (w tym Edmunda Zadrożyńskiego, Jana Kozłowskiego, Marka Kozłowskiego),
c) znieść represje za przekonania.
5. Podać w środkach masowego przekazu informację o utworzeniu Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego oraz publikować jego żądania.
6. Podjąć realne działania mające na celu wyprowadzenie kraju z sytuacji kryzysowej poprzez:
 - a) podawanie do publicznej wiadomości pełnej informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej,
 - b) umożliwienie wszystkim środowiskom i warstwom społecznym uczestniczenie w dyskusji nad programem reform.
7. Wypłacić wszystkim pracownikom biorącym udział w strajku wynagrodzenie za okres strajku jak za urlop wypoczynkowy z funduszu CRZZ.
8. Podnieść wynagrodzenie zasadnicze każdego pracownika o 2000 zł na miesiąc jako rekompensatę dotychczasowego wzrostu cen.
9. Zagwarantować automatyczny wzrost płac równoległe do wzrostu cen i spadku wartości pieniądza.
10. Realizować pełne zaopatrzenie rynku wewnętrznego w artykuły żywnościowe, a eksportować tylko i wyłącznie nadwyżki.
11. Wprowadzić na mięso i przetwory kartki – bony żywnościowe (do czasu opanowania sytuacji na rynku).

12. Znieść ceny komercyjne i sprzedaż za dewizy w tzw. eksporcie wewnętrznym.
13. Wprowadzić zasady doboru kadry kierowniczej na zasadach kwalifikacji, a nie przynależności partyjnej, oraz znieść przywileje MO, SB i aparatu partyjnego poprzez: zrównanie zasiłków rodzinnych, zlikwidowanie specjalnej sprzedaży itp.
14. Obniżyć wiek emerytalny dla kobiet do 50 lat, a dla mężczyzn do lat 55 lub [zaliczyć] przepracowanie w PRL 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn bez względu na wiek.
15. Zrównać renty i emerytury starego portfela do poziomu aktualnie wypłacanych.
16. Poprawić warunki pracy służby zdrowia, co zapewni pełną opiekę medyczną osobom pracującym.
17. Zapewnić odpowiednią liczbę miejsc w żłobkach i przedszkolach dla dzieci kobiet pracujących.
18. Wprowadzić urlop macierzyński płatny przez okres trzech lat na wychowanie dziecka.
19. Skrócić czas oczekiwania na mieszkanie.
20. Podnieść diety z 40 zł do 100 zł i dodatek za rozłąkę.
21. Wprowadzić wszystkie soboty wolne od pracy. Pracownikom w ruchu ciągłym i systemie 4-brygadowym brak wolnych sobót zrekompensować zwiększonym wymiarem urlopu wypoczynkowego lub innymi płatnymi dniami wolnymi od pracy.

Wspólnie w klasie zastanówcie się, jakich problemów dotyczyły postulaty i czy wszystkie rozumiecie. Czy któreś z postulatów są nadal aktualne? Jak dzisiaj zmieniałyby się ich treść?

Ćwiczenie 3.

Debata klasowa

1. Czy państwo powinno projektować różne rozwiązania tak, aby „zmuszać” obywateli do solidaryzmu społecznego? Sformułujcie odpowiedź na to pytanie opierając się na refleksji historyka, Tony’ego Judta zawartej w „Rozważaniach o wieku XX”, że zanim podejmie się decyzje polityczną powinno się odpowiedzieć na trzy pytania.

1. Czy jesteśmy pewni, że konsekwencje określonego wyboru nie są niebezpieczne – bezpośrednio czy jako precedens czy przykłady?
 2. Co z tego wynika dla nas?
 3. Czy to jest słuszne, dobre, sprawiedliwe?
-

Ćwiczenie 4.

1. Przed lekcją na stronie Moja Polis www.mojapolis.pl wybierz kilka wskaźników/danych na temat Waszego regionu istotnych przy podejmowaniu decyzji politycznych z perspektywy solidaryzmu społecznego (np. przyrost naturalny, wskaźnik obciążenia demograficznego).
2. Podziel uczniów na grupy pięcioosobowe. Każdą z grup poproś o zaprojektowanie rozwiązania uwzględniającego jeden z rodzajów danych (np. Jaki jest przyrost naturalny w naszym województwie, gminie, regionie? Co możecie z tym zrobić?). Zasugeruj uczniom, aby przyjrzeni się także wydatkom samorządu.
3. Poproś uczniów, aby stworzyli mapę swojego regionu. Poproś, aby zastanowili się, jakie znają oddolne inicjatywy w Waszej miejscowości/regionie realizujące idee solidaryzmu społecznego? Czy osoby, które są w gorszej sytuacji mogą liczyć na pomoc innych mieszkańców? A może uczniowie przypominają sobie działania społeczności lokalnej na rzecz dobra wspólnego albo miejsca, gdzie realizuje się bezpłatne zajęcia itd.?

Pomysł na projekt

Robimy diagnozę społeczną naszej miejscowości

Powyższe ćwiczenie możesz rozbudować w formę projektu – diagnozy społecznej okolicy.

Dodatkowy materiał nt. przygotowania diagnozy społecznej znajduje się tutaj:

http://www.ceo.org.pl/sites/default/files/SS/krotki_przepis_na_diagnoze_spoleczna.pdf

Scenariusz warsztatu/projektu:

Projektowanie społeczne

Zaprojektujcie w grupach idealną miejscowość/gminę, w której nie byłoby instytucji państwowych/samorządowych zajmujących się pomocą i wsparciem różnych grup społecznych, a mieszkańcy organizują sami instytucje i pomagają sobie nawzajem.

Na dużym kartonie, tablicy lub flipczarce narysujcie schematyczną mapę Waszej miejscowości.

1. Wypiszcie na kartkach (post-itach) różne osoby lub grupy społeczne, które korzystają ze wsparcia lub są w trudnej sytuacji.
2. Czy w Waszej miejscowości są już instytucje (poza samorządowymi i państwowymi), które Waszym zdaniem powinny zajmować się poszczególnymi problemami. Narysujcie je na mapie. Przypnijcie do nich odpowiednie kartki z beneficjentami pomocy.
3. Jakie znacie organizacje i inicjatywy, które moglibyście zastosować w swojej gminie?
4. Przedstawcie koncepcje idealnej miejscowości na forum klasy lub szkoły i zapytajcie kolegów, co sądzą o Waszych rozwiązaniach.
5. Zbierzcie najlepsze pomysły z klasy i wywieście w widocznym miejscu tak, aby prace pozostały do następnych zajęć. Spiszcie, kto byłby zaangażowany w poszczególne inicjatywy – jakie grupy, instytucje.

6. Podzielcie między sobą te grupy i instytucje i niech każdy z Was do następnych zajęć porozmawia z 10 osobami z danej grupy, czy byłyby skłonne zaangażować się w taką inicjatywę. Przygotujcie pytania: dlaczego tak/nie? W jakiej formie? Co byłoby przeszkodą? Jeśli nie, to kto powinien się zająć tym problemem? Wypowiedzi „badanych” zapiszcie i przynieście do szkoły na następne zajęcia.
7. Na zajęciach podzielcie się na grupy robocze przypisane do każdego rozwiązania. Na podstawie odpowiedzi badanych wykonajcie wspólnie w grupach analizę SWOT poszczególnych rozwiązań.
8. Wspólnie zastanówcie się, jakie wnioski można wyciągnąć z Waszych pomysłów i badań.